

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Varför blir en del människor kriminella?

En kvalitativ analys utifrån f.d. kriminellas perspektiv på sin uppväxt

Av: Annika Nordqvist

Kandidatuppsats (SOPA63)
VT 2015
Handledare: Anna Rypi

Abstract

Author: Annika Nordqvist

Title: Why do some people become criminal? A qualitative analysis based on the former criminals' perspective on their upbringing

Supervisor: Anna Rypi

Assessor:

There has been a lot of research on why some people become criminals and what might be behind this development. The reasons are many and often complex, but the common among in research seems to be that the bases for the development of criminal behavior in adulthood are laid early in life during the person's upbringing. My aim with this study has been to examine how the former criminals' talk about their upbringing, to get a deeper understanding of the factors that may be behind a criminal development. The theoretical perspectives that have been the basis of the study have been the social bonds theory and the symbolic interaction theory. I have taken a qualitative approach, conducting four semi-structured interviews with men that used to have a criminal lifestyle. Interview participants were selected through a targeted selection and by key informants. Through the qualitative interviews and the theoretical perspectives, I have gained a deeper understanding of their own experiences and interpretations of their upbringing, and the factors that may have influenced them to their criminal development. I found that the individual's self-image seems to represent a major role in their criminal development. Their self-image had been negatively shaped through interactions with both people close to them, as with the environment. Individual factors that stood out in the study, was the lack of a significant father figure, a sense of feeling different and that they experienced a sense of exclusion in both school and the established society. The driving force in their ongoing criminal development seemed to be a drive to become and feel accepted.

Key words: Criminal development, Criminal lifestyle, Upbringing, Self-image

Förord

Jag vill börja med att rikta ett stort tack till de personer som ställde upp på mina intervjuer! Tack för att ni tog er tid att träffa mig och delade med er av era berättelser, utan er hade min studie inte varit möjlig! Tack!

Ett stort tack till min handledare, Anna Rypi. Tack för ditt engagemang och all vägledning!

Jag vill även tacka min man och våra två döttrar för att ni har stöttat och stått ut med mig under denna period. Ni betyder allt.

Sist men inte minst vill jag rikta ett stort tack till min vän Sofia Gustafsson! Tack för att du tagit dig tid att diskutera med mig, all din vägledning och ditt moraliska stöd. Tack!

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	5
1.1 Syfte	6
1.2 Frågeställningar.....	6
1.3 Begrepp	6
2. Orientering om kunskapsläget	7
2.1 Artikel- och litteratursökning.....	7
2.2 Hur blir vi den vi är?	7
2.3 Hur f.d. kriminella beskriver sig själva.....	9
2.4 Hur beskrivs upplevda erfarenheter av f.d. kriminella?	9
3. Teoretiska utgångspunkter	10
3.1 Symbolisk interaktionism	10
3.2 Teorin om sociala band.....	12
3.3 Sammanställning	13
4. Metod och urval	13
4.1 Val av metod.....	13
4.2 Metodens förtjänster och begränsningar.....	14
4.3 Urval och undersökningspopulation	16
4.4 Metodens tillförlitlighet.....	17
4.5 Bearbetning och analys av data	18
4.6 Etiska överväganden.....	18
5. Resultat och Analys	19
5.1 Presentation av intervjudeltagarna	20
5.2 Uppväxtförhållande	21
5.3 Kriminalitet	28
5.4 Självbild	29
5.5 Sammanfattning.....	31
6. Slutdiskussion	33
Referenslista	36
Bilaga 1 – Informationsbrev	38
Bilaga 2 – Intervjuguide	39

1. Problemformulering

Det har tidigare forskats mycket kring varför en del människor blir kriminella och vad som kan tänkas ligga bakom denna utveckling. Anledningarna är många och ofta komplexa (Andersson 2001), men gemensamt tycks vara att grunden för att utveckla ett kriminellt beteende i vuxen ålder läggs redan tidigt i livet under personens uppväxt (Bergström 2004 s, 162; Lundström & Kuja-Halkola 2013:267; Goselin 2008).

För att vi lättare ska kunna förstå hur en människa har utvecklat ett kriminellt beteende fram till vuxen ålder, menar Liem och Richardson (2014) att vi måste ta hänsyn till hur den sociala strukturen såg ut där personen växte upp och utvecklades, och framför allt hur personen själv upplevde sin tillvaro under uppväxten. Genom att ta del av en persons egna tankar kring sin uppväxt är det lättare att förstå hur en person har formats och vad som kan ha påverkat denne till att bli kriminell (Presser 2010; Schuhmann 2015). Både Bergström (2004 s, 155-156) och Schroeder, Giordao och Cerkovich (2010) menar att ett kriminellt beteende i vuxen ålder har en nära koppling till individens egna känslor, känslor som grundas och utvecklas hos individen redan i uppväxten.

Presser (2010) menar att personer som har valt att lämna det kriminella livet bakom sig, ofta har en annan, mer objektiv, syn på sin historia jämfört med de som ännu inte har lämnat det helt bakom sig. Hon förklarar det genom att en person som lämnat det kriminella livet bakom sig, har skapat sig en ny förbättrad självbild. Schuhmann (2015) menar att då en person får möjlighet att fritt berätta sin historia, är det dels lättare för personen själv att relatera till händelser på ett meningsfullt sätt, och dels är det lättare för andra att förstå hur allt hänger ihop.

Utifrån Presser (2010) och Schuhmanns (2015) resonemang har jag därför valt att inrikta mig på personer som tidigare har levt ett kriminellt liv men som idag har lämnat det bakom sig. Min tanke är att lyfta fram deras egen berättelse kring sin uppväxt, utifrån deras egna tankar och känslor för att få en djupare förståelse för vad som påverkat dem till att bli kriminella (Schuhmann 2015). Jag har valt att använda mig av en kvalitativ metod för att lyfta fram deras berättelser, berättelser som jag har analyserat utifrån teorierna ”Symbolisk interaktionism” och ”Sociala band”. Trots att det har forskats mycket kring tänkbara orsaker som kan bidra till en kriminell utveckling, anser Andersson (2001) att kunskapen fortfarande är bristfällig vad gäller dokumentation av personers känslor och tankar i deras berättelser.

1.1 Syfte

Syftet är att undersöka och analysera f.d. kriminellas berättelser om sin uppväxt utifrån teorierna Symbolisk interaktionism och Sociala band.

1.2 Frågeställningar

- Vilka faktorer gjorde att de f.d. kriminella männen startade med kriminalitet, och fick en kriminell livsstil, enligt deras berättelser?
- Hur berättar männen om "signifikanta andras" betydelse för dem som barn i hemmet, skolan och på fritiden?
- Hur såg deras självbild ut under uppväxten, och på vilket sätt berättar de om dessa?

1.3 Begrepp

Jag vill här redogöra för vissa begrepp som förekommer i min uppsats. Observera att min förklaring av orden inte behöver stämma överrens med ordens exakta betydelse, men det är denna tolkning av begreppen som jag använt mig av under arbetet med min studie.

Kriminell livsstil – En person som under en längre tid och vid upprepade tillfällen har begått brottsliga handlingar

Kriminell utveckling – Den personliga utveckling som leder till en kriminell livsstil

F.d. kriminell – En person som lämnat en tidigare kriminell livsstil

Självförtroende – Att man är medveten om att man är duktig på att prestera i vissa situationer

Självkänsla – Hur vi tänker och känner om oss själva

Självbild – En samlad bild av hur vi tänker om oss själva, baserat på både vårt självförtroende och vår självkänsla

Uppväxt – I denna uppsats avses uppväxt relatera till de åldrar då respondenterna gick i låg- och mellanstadiet

2. Orientering om kunskapsläget

Som jag lyfte fram redan i problemformuleringen, har det tidigare forskats mycket kring varför en del människor blir kriminella och vad som kan tänkas ligga bakom en kriminell utveckling. Jag har trots detta upplevt det svårt att hitta tidigare forskning som tar upp min vinkling av ämnet, jag har därför valt att använda mig av forskning som jag anser på olika sätt berör syftet med min studie. Jag har i detta kapitel valt att presentera den tidigare forskningen integrerat och sammanställt i kategorier.

2.1 Artikel- och litteratursökning

Inledningsvis började jag med att läsa böcker kring kriminalitet som jag redan hade hemma. I samråd med min handledare valde jag att använda mig av boken *Kriminalitet som livsstil* som är skriven av Gunnar Bergström. Jag fick även tips av en föreläsare på kursen att söka efter forskning på Brottsförebyggande Rådets (Brå) hemsida och på Kriminalvårdens hemsida. Vidare använde jag mig av databasen LUBsearch för att hitta relevant forskning till min studie. Jag använde mig av sökorden: crime, criminal, criminality, stories, narrative, lifers.

2.2 Hur blir vi den vi är?

Risk och skyddsfaktorer

I en sammanfattningsrapport som är utförd av Lundström och Kuja-Halkola (2013:267) har de sammanställt tänkbara orsaker utifrån olika individuella riskfaktorer som de menar kan tänkas ligga bakom en kriminell utveckling. Sammanfattningsrapporten bygger på 29 stycken studier och artiklar. Omständigheter, eller riskfaktorer, som anses påverka en kriminell utveckling hos barn berör områden som hem- och familjeförhållande, skola, kamrater och samhälle, då det är i relation till dessa områden som ett barn utvecklas. Individuella riskfaktorer som tidiga beteendestörningar och impulsivitet lyfts även fram som väsentliga.

Tillit och omsorg

Enligt Schroeder, Giordao och Cerkevich (2010) är tillit och omsorg de viktigaste förutsättningarna under ett barns uppväxt för att barnet inte ska utveckla ett kriminellt beteende som vuxen. Det tidiga samspelet mellan barnet och dess omgivning anses viktigt för att barnet ska kunna utvecklas på ett så bra sätt som möjligt. Enligt Bergström (2004 s, 64)

handlar det om att barnet gör allt för att skapa trygghet. För att barnet ska uppleva sig som tryggt, behöver barnet känna tillhörighet, känna att den kan förutse andras handlingar och känna att den har en identitet inom sin grupp.

Både Bergström (2004 s, 65) och Schroeder, Giordao och Cerkovich (2010) betonar vikten av att barnet känner tillit under sin uppväxt som en viktig faktor för att inte senare utveckla ett kriminellt beteende. Från början är det relationen till föräldrarna som har störst betydelse vad gäller tillit. Gradvis minskar sedan den påverkan föräldraskapet har för barnets utveckling, och barnets utveckling påverkas sedan mer genom sin omgivning, händelser i livet och dess egna känslor kring olika/dessa upplevelser (Schroeder, Giordao & Cerkovich 2010).

De tre viktigaste uppgifterna i livet är att lära sig tillgivenhet, kunna förutsäga och förstå världen och att få en positiv självbild. Det avgörande är inte *hur* dessa uppgifter löses, utan de val individen gör i samband med att han löser (eller inte löser) dem (Bergström 2004 s, 156).

Självbild

För att ett barn ska kunna utvecklas på ett så bra sätt som möjligt, spelar personens självbild under uppväxten en stor roll (Bergström 2004 s, 65; Liem & Richardson 2014). Enligt Bergström (2004 s, 65) är det nödvändigt att barnet har en positiv självbild, eftersom det är utifrån den självbild, och dess tankesätt, barnet utgår ifrån när den väljer att hantera och agera i olika situationer (Bergström 2004, 143; Schroeder, Giordao & Cerkovich 2010). Har barnet en positiv självbild och accepterar sig själv, har barnet lättare att ta nederlag och motgångar på ett bra sätt. Har barnet istället en negativ självbild, har barnet lättare för att tolka motgångar som ett bevis på hur misslyckad den är. Händelser som väcker starka känslor och berör barnet personligen, ger starkare intryck som stannar i minnet, jämfört med information som enbart rör fakta eller information som barnet inte kan relatera till (Bergström 2004 s, 143-145).

Genom att be personer berätta meningsfulla händelser som de tror har påverkat dem under uppväxten kan man lättare förstå hur en persons självbild har byggts upp (Schuhmann 2015; Presser 2010). Vidare menar Presser (2010) och Schuhmann (2015) att vetskapen om en persons självbild kan leda till en djupare förståelse kring varför personen i fråga både började med kriminalitet och varför den har levt ett kriminellt liv. Dessa berättelser är enligt Presser (2010) ovärderliga.

2.3 Hur f.d. kriminella beskriver sig själva

Liem och Richardson (2014) menar att människor som lämnat det kriminella livet bakom sig ofta har en mer förlåtande berättelse kring sig själv och sin uppväxt. De beskriver nu sig själva, sin identitet, som ett ”förbättrat jag” och som inte längre grundar sig på negativa tankar och känslor, vilket det tidigare gjorde (Presser 2010). Många gånger refererar de till sig själva i berättelserna som ”sitt gamla jag”, någon som de nu vill markera att de inte längre är. De menar att det är annorlunda nu, nu är de mer den person som de vill vara, ”sitt riktiga jag”. I de fall personer inte har lämnat det kriminella bakom sig, beskriver de sig ofta som ett offer istället, någon som inte hade någon egen kontroll över det som hände (Liem & Richardson 2014).

För att bygga upp och upprätthålla ett ”starkare jag” beskriver de f.d. kriminella sina tidigare kriminella handlingar som misslyckade händelser. Händelserna, eller brotten, neutraliseras genom att t.ex. hävda att deras brott var en logisk reaktion på andras handlingar, dåliga omständigheter, att ingen har lidit av brotten eller skyller på att de var påverkade av alkohol eller droger (Schuhmann 2015). Detta sätt att neutralisera sina tidigare kriminella handlingar handlar enligt Liem och Richardson (2014) nödvändigtvis inte om att personerna i fråga inte tar sitt ansvar för vad de tidigare har gjort, utan kan snarare ses som ett sätt för personerna att kunna hantera sitt samvete för de kriminella handlingar de tidigare har begått. Detta underlättar för dem att nu kunna bygga upp en ny och bättre självbild, en självbild där de kan uppfatta sin existens som meningsfull bortom det kriminella. Liem och Richardson (2014) förklarar att de f.d. kriminella ofta beskriver sin tid inom det kriminella som ett sätt att fylla ett tomrum eller en tomhet som de tidigare upplevde fanns i deras liv. Detta tomrum eller tomhet fylls nu genom att de många gånger engagerar sig i samhället istället på olika sätt t.ex. som volontär, mentor eller föreläsare. Detta engagemang, som enligt Liem och Richardson (2014) kan ses som en önskan att ge tillbaka till samhället, och är även det något som hjälper de f.d. kriminella att hantera sitt samvete och bygga upp en ny förbättrad självbild.

2.4 Hur beskrivs upplevda erfarenheter av f.d. kriminella?

Människan är enligt Presser (2010) en berättande varelse, under förutsättning att ämnet har viss relevans för den som berättar. Men även om ett ämne upplevs som relevant, kan det vara svårt att berätta om händelser som upplevts som smärtsamma, och många undviker då gärna att tala om det. Dock menar Presser (2010) att det är lättare för en person att berätta om

jobbiga eller smärtsamma erfarenheter då personen i fråga redan har tagit sitt straff. Detta förklaras genom att en person som redan tagit sitt straff inte upplever sin identitet lika kränkt eller stämplad, till skillnad mot hur de känt ifall de inte hade tagit sitt straff (ibid.).

Erfarenheter som Presser (2010) menar är extra smärtsamt för personer att berätta om, är erfarenheter där de själva har skadat andra. Dessa minnen upplevs ofta som mer smärtsamma än minnen där de själva tagit skada (ibid.).

Enligt Schuhmann (2015) är det vanligt att de f.d. kriminella själva på olika sätt har varit ett offer under sin uppväxt, även om de själva inte beskriver sig som ett offer. Många berättelser handlar om lidande på grund av t.ex. fattigdom, försummelse/dåligt föräldraskap, social utslagning, utbildningsmässigt underläge eller att de har upplevt olika former av tragiska livshändelser/omständigheter.

Varje livshistoria är enligt Presser (2010) en situationsanpassad sanning och som enligt Schuhmann (2015) inte återspeglar en exakt sanning. Trots detta resonemang menar både Presser (2010) och Schuhmann (2015) att varje berättad livshistoria är viktig för att ge mening åt varje persons upplevda erfarenheter och dess tolkningar av världen. Ur dessa livshistorier som berättas av f.d. kriminella är det vanligt att det beskrivs olika regler som anses vara heliga i "deras värld" och som de levt efter. Dessa regler kan även efter att en person lämnat kriminaliteten bakom sig användas av personen som ursäkt för att på så vis förminska sitt ansvar för en tidigare kriminell handling (Schuhmann 2015).

3. Teoretiska utgångspunkter

Jag har i min studie valt att använda mig av teorierna Symbolisk interaktionism och Sociala bandteorin.

I nedanstående avsnitt kommer jag kortfattat beskriva teorierna, dess utgångspunkter och belysa viktiga begrepp som jag kommer använda mig av i min analys.

3.1 Symbolisk interaktionism

Termen symbolisk interaktionism myntades av Herbert Blumer i slutet av 1930-talet (Lindblom 2011 s, 35), men grundtankarna kommer från den amerikanske socialpsykologen

och socialfilosofen George Herbert Mead som var verksam i Chicago runt sekelskiftet (Sarnecki 2009 s, 199).

Utgångspunkten i det teoretiska perspektivet symbolisk interaktionism är att analysera den sociala verklighet som vi lever i. Teorin innehåller ett antal grundläggande föreställningar om verkligheten vilket hjälper oss att förstå den sociala verklighet som vi vill undersöka, snarare än att hitta förklaringar (Trost & Levin 1996 s, 9-11). Inom symbolisk interaktionism är det samspelet mellan människor, hur vi tolkar varandra, som är det avgörande för hur en människa utvecklas och agerar (Lindblom 2011 s, 36).

Utifrån Meads idéer sammanställde Blumer (Angelöw & Jonsson 1990 s, 20-21) tre antagande som är centrala inom symbolisk interaktionism:

1. Människor handlar i förhållande till den innebörd som situationen har för dem.
2. Situationens innebörd härleds ur eller uppstår ur den sociala interaktion individen har med sina medmänniskor.
3. Denna innebörd hanteras i och modifieras genom en tolkningsprocess som individen använder när han hanterar de situationer han stöter på.

Begrepp inom symbolisk interaktionism

Självvet

En människas självmedvetande och identitet utvecklas enligt Meads tankesätt genom samspel med omgivningen. Utgångspunkten är att ett barns självbild först är som ett oskrivet blad, för att sen gradvis utvecklas genom de tolkningar som barnet gör utifrån samspel med andra (Thunman & Persson 2011 s, 48). Självbilden utvecklas inte enbart genom samspel med andra människor och dess omgivning, utan utvecklas även genom materiella ting på så vis att ett ting kan medföra nya perspektiv på hur man ser och uppfattar sig själv (Thunman & Persson 2011 s, 70). Självbilden består således både av våra känslor och av de uppfattningar som vi har om oss själva (Thunman & Persson 2011 s, 57).

Signifikanta andra

Signifikanta andra benämns de personer som står en människa nära och vars åsikter har en större betydelse för individen jämfört med vad personer som inte står nära har. Signifikanta andra kan vara någon i familjen, en kamrat, en lärare eller någon annan person som individen

upplever som betydelsefull. Då dessa personer upplevs som betydelsefulla har de stor inverkan på individens uppbyggnad av sitt jag (Trost & Levin 1996 s, 66).

Generaliserade andre

Generaliserade andre är det organiserade samhället som individen lever i vars uppsättning av normer och värderingar skapar en bild hos individen om vem hon är, utifrån hur hon uppfattar sig själv genom den generaliserade andre. Genom den generaliserade andre bildar vi oss en uppfattning om samhällets roll- och regelsystem. Den generaliserade andra kan även utgöras av en grupp som individen tillhör (Angelöw & Jonsson 1990 s, 22; Trost & Levin 1993 s, 70).

3.2 Teorin om sociala band

Utgångspunkten i Travis Hirschis Sociala bandteori är inte varför en del människor begår brott, utan istället vad det är som gör att en del människor inte begår brott. Teorin blev populär bland kriminologer under 1970- och 1980-talet, och har enligt Sarnecki (2009 s, 242) fortfarande stort inflytande på kriminologers sätt att tänka än idag.

Vad är det då som gör att en del människor inte begår brott? Grundtanken är att om människan har starka band med det etablerade samhället, är risken liten att den begår brott. Sociala band är det som binder samman människor med varandra och till samhället, och innebär att det finns gemensamma värderingar och mål. Brottsligt beteende, dvs. beteende som strider mot de etablerade samhällsnormerna, blir enligt denna teori möjligt först då individens band till samhället är svaga. Det innebär att individen inte berörs i lika stor utsträckning av det etablerade samhällets reaktioner på sitt handlande, vilket anses underlätta att en individ begår kriminella handlingar (Andersson 2001; Sarnecki 2009 s, 536, 242-243). Individens band till samhället kategoriseras och byggs upp enligt följande fyra begrepp:

1. *Anknytning (attachment)*

Avser de allmänna relationer som individen har till andra individer och aktiviteter i vardagen, t.ex. föräldrar, skola och kamrater. En bra anknytning medför att individen tar hänsyn till och väger in deras tankar och värderingar vid olika val i livet.

2. *Åtaganden (commitment)*

Innebär att individen strävar efter att nå olika mål i livet, mål som allmänt anses höra till ett hederligt liv, t.ex. utbildning, arbete och allmänt sunda livsval.

3. *Delaktighet (involvement)*

Att individen har ett intresse av att engagera sig i vardagliga aktiviteter, t.ex. i skolan, på arbetet eller i föreningsaktiviteter.

4. *Övertygelse (belief)*

Att individen anser att samhällsordningen är legitim, dvs. att det är viktigt att följa samhällets lagstiftning t.ex. vad gäller missbruk och brottslighet.

En människas anknytningar till samhället och värderingar inom dessa fyra områden vävs samman hos individen vilket skapar dess sociala band (Andersson 2001; Sarnecki 2009 s, 242-243).

3.3 Sammanställning

Genom att använda mig av teoriernas utgångspunkter gällande hur respondenterna har tolkat sin omgivning och samspelet med andra och hur deras sociala band till det etablerade samhället har sett ut under uppväxten, får jag dels en bredare förståelse kring hur deras självbild har utvecklats under uppväxten men även hur de utifrån signifikanta andra och generaliserade andra har utvecklat uppfattningar om samhällets roll- och regelsystem. Utifrån teorierna får jag således en djupare förståelse för hur respondenterna har formats under sin uppväxt och vad som har påverkat dem till en kriminell utveckling.

4. Metod och urval

4.1 Val av metod

Jag har i min studie valt att använda mig av en kvalitativ metod då jag vill få en djupare mening och förståelse för hur mina respondenter tolkar sin verklighet, snarare än en mer systematisk kartläggning av det jag vill undersöka, vilket en kvantitativ metod skulle medföra (Bryman 2011 s, 341).

Jag har valt att samla in min empiri genom intervjuer av de aktuella respondenterna. Jag har även valt att använda mig av en semistrukturerad intervju där jag har använt mig av ett

frågeschema vilket berör de viktigaste ämnena jag vill ta upp, utifrån mina frågeställningar. Innan jag konstruerade det frågeschema som jag under intervjuerna har använt mig av, har jag läst in mig på vad tidigare forskning har haft för utgångspunkter och frågeställningar. Detta har jag valt för att på så vis minska risken att jag själv konstruera allt för lika frågeställningar som redan tagits upp i tidigare forskning och som kan antas vara stereotypiska (Jönson 2010 s, 53,81).

Genom att jag använde mig av en semistrukturerad intervju fick jag möjlighet att ställa följdfrågor kring de svar respondenterna gav mig som jag fann extra intressanta och ville veta mer om. Till skillnad från en strukturerad intervju behövde jag med den semistrukturerna intervjun inte hålla mig till att alla respondenter skulle få exakt samma frågor och i exakt samma följd (Bryman 2011 s, 206). Eftersom mina frågor inte följde ett strikt frågeschema (som vid strukturerade intervjuer) var jag tvungen att vara lyhörd under intervjutillfällena för att jag direkt skulle kunna följa upp svar från respondenterna, vilket är viktigt för att jag efteråt skulle kunna kategorisera och koda dem rätt (Bryman 2011 s, 420). Jag resonerade i förväg att genom att använda mig av en semistrukturerad intervju skulle jag ha en bättre chans att få en avslappnad intervjusituation (Bryman 2011 s, 207). I den semistrukturerna intervjun, använde jag mig av en intervjuform som Bryman (2011 s, 206) benämner en *intervju som rör "oral history"*. Denna intervjuform inriktar sig på att respondenterna får dra sig till minne om specifika händelser eller epoker tidigare i livet, och utifrån detta reflektera, vilket var vad jag eftersträvade med mina intervjuer. Något som är viktigt att ha i åtanke när man gör en intervjuform då respondenterna får dra sig till minnes, är att man förhåller sig till utsagorna som berättelser och inte som ren fakta (Johansson & Öberg 2008 s, 80). Vidare betonar Johansson och Öberg (2008 s, 76) att man som forskare ska ge de personer man intervjuar förtroende angående deras förmåga att tolka sina livsupplevelser. Detta resonemang, eller förhållningssätt, har varit viktigt för mig under min studie, då det är just respondenternas tolkningar av deras livsupplevelser som jag har valt att bygga min studie på.

4.2 Metodens förtjänster och begränsningar

Enligt Bryman (2011 s, 371) är utgångspunkten i en kvalitativ metod att det är deltagarnas perspektiv som är i fokus, vad de anser vara viktigt och värt att nämna. Detta ser jag som den främsta förtjänsten i mitt metodval. Genom att jag har använt mig av en semistrukturerad intervju fick jag möjlighet att ställa följdfrågor till respondenterna och kunde på så vis

fördjupa mig i vissa frågor under intervjuernas gång. Tack vare denna intervjuform fick jag även fram information som jag annars inte skulle ha fått ta del av, då det var information som jag inte hade tagit upp i mitt frågeschema (Bryman 2011 s, 206). Samtidigt gav denna intervjuform respondenterna en större möjlighet att fritt kunna utforma sina svar, på ett sätt som intervjudeltagarna själva ville (Bryman 2011 s, 415), vilket jag anser har varit viktigt under min undersökning.

Nackdelar som en kvalitativ metod för med sig, är att den grundar sig på färre antal deltagare jämfört med en kvantitativ metod som har ett större antal deltagare. Följden med den kvalitativa metoden blir att det inte går att generalisera resultaten på en större population eller upptäcka och påvisa samband mellan olika variabler (Bryman 2011 s, 372). Jag har i min studie inte upplevt detta som en betydande nackdel, då mitt syfte inte har varit att få fram resultat som går att generaliseras på en större population.

Praktiska nackdelar med en kvalitativ metod, är att då jag har använt mig av teknisk utrustning, i form av diktafon, fanns risken att tekniken inte skulle fungera på ett adekvat sätt, att ljudupptagningen skulle komma att störas av bakgrundsljud (Bryman 2011 s, 399). Som tur var fick jag inte några problem med tekniken, även om vetskapen om det medförde en nervositet hos mig under intervjutillfällena. Vidare menar Bryman att det är tidskrävande för den som intervjuar att bearbeta det inspelade materialet, vilket även jag upplevde. Viktigt att ha i åtanke är att den tekniska utrustningen som man använder sig av kan hämma den man intervjuar för att öppna upp sig, eller att personen kanske inte vill att det den säger spelas in (ibid). Under mina studier upplevde jag att användningen av diktafon inte var direkt hämmande för mina respondenter under intervjutillfällena. Dock upplevde jag att respondenterna öppnade upp sig och pratade väldigt mycket efter att intervjuerna var avslutade, men då främst gällande andra områden än de som varit aktuella i mitt frågeschema. Jag upplevde inte att det var ett tecken på att det känt sig hämmade under intervjuerna. Skulle respondenterna inte ge sitt samtycke till att jag spelar in intervjuerna, menar Bryman (2011 s, 428) att man ska genomföra intervjuerna i alla fall, eftersom viktig och intressant information annars kan gå förlorad. Alla mina respondenter gav sitt samtycke till att jag spelade in och även transkriberade intervjuerna.

4.3 Urval och undersökningspopulation

Populationen som jag har valt att undersöka, är personer som tidigare har haft en kriminell livsstil. Med kriminell livsstil avser jag här personer som under en längre tid, vid upprepade tillfällen har begått brottsliga handlingar (även s.k. vaneförbrytare) som de även blivit dömda och avtjänat straff för. Ett viktigt kriterium är även att personerna idag inte längre är kriminella, utan anser sig ha lämnat sin tidigare kriminella livsstil.

Jag har använt mig av ett målinriktat urval (Bryman 2011, s 434) för att i ett första skede få kontakt med personer som kunde tänkas vara aktuella i min studie, utifrån de kriterier jag nämnt ovan. Enligt Bryman (2011 s, 379) kan det vara svårt att få tillträde till den sociala miljö som man vill undersöka. Då min avsikt var att undersöka en social miljö som enligt Bryman (2011 s, 380) ses som en sluten miljö, använde jag mig av nyckelinformanter. En nyckelinformant är en person som redan har tillgång till den sociala miljön man vill undersöka och som är villig att hjälpa till att förmedla kontakt med personer som kan tänkas passa in i det valda forskningstemat (Bryman 2011 s, 387).

För att få kontakt med nyckelinformanter skickade jag ut ett informationsbrev till kamratföreningen KRIS (Kriminellas Revansch I Samhället) där jag informerade om syftet med min forskning och där jag samtidigt frågade ifall det fanns intresse hos några av deras medlemmar att vara med i min studie. Därefter blev jag uppringd av en nyckelinformant på KRIS och kunde etablera en kontakt inom KRIS. KRIS är en ideell förening vars medlemmar huvudsakligen består av före detta kriminella och missbrukare som har bestämt sig för att bryta med sin gamla livsstil. Tillsammans hjälper och stöttar de varandra för att hitta tillbaka och anpassa sig till ett samhälle fritt från kriminalitet och droger. De jobbar även aktivt med att ge föreläsningar och med att ge stöd åt personer som sitter i fängelse men som beslutat att ändra sin livsstil.

Jag har även vänt mig till vänner och kollegor som tidigare har arbetat inom Frivården för att genom de få tillträde till den aktuella sociala miljön (Bryman 2011 s, 383). Genom mitt kontaktnät fick jag tag i en nyckelinformant som hjälpte mig få kontakt med en person som uppfyllde studiens kriterier och som var villig att ställa upp i studien. Frivården är den del av Kriminalvården som övervakar och stödjer personer som blivit villkorligt frigivna, dömda till skyddstillsyn, fotboja eller skyddstillsyn.

4.4 Metodens tillförlitlighet

Validitet kan förklaras genom att man i forskningen visar att man faktiskt mäter det som forskningen avser att mäta (Bryman 2011 s, 352). För att uppnå validitet i min undersökning, har jag använt mig av respondentvalidering vilket innebär att jag efter intervjuerna kontrollerade med respondenterna att de svaren jag fått under intervjun stämde överens med deras syn, det vill säga att jag hade tolkat deras svar korrekt. Enligt Bryman (2011 s, 353) är det viktigt att man i redogörelserna använder sig av enklare ord, dvs. att jag inte använder mig av till exempel teoretiska termer, i tron att de har samma förståelse som mig. Redan under intervjun, var jag noga med att förklara vilken betydelse vissa begrepp hade för mig, för att försäkra mig om att begreppen dels hade samma innebörd för mig och respondenten, men även för att respondenternas svar skulle kunna jämföras utifrån en gemensam innebörd. En nackdel med respondentvalidering kan vara att den intervjuade i efterhand kan vilja censurera vissa svar, eller att de inte vill ge mig som intervjuare negativ kritik, vilket jag inte upplevde var fallet.

Extern reliabilitet innebär att undersökningen ska vara möjlig att replikeras, det vill säga upprepas. De svårigheter jag ser med att replikera min undersökning är att det inte är möjligt att återskapa den sociala miljö och de sociala betingelser som min undersökning grundades på, då varje intervjusituation var unik. Eftersom alla mina respondenter hade unika livshistorier, blir det även svårt att återskapa berättelserna (Bryman 2011 s, 352). En annan svårighet som är värd att nämna, är att i den kvalitativa undersökningsmetoden där jag har valt att använda mig av en semistrukturerad intervju, ses jag som forskare som det viktigaste redskapet för att få fram den information jag är ute efter. Bryman (2011 s, 369) menar att respondenterna och undersökningen i sig påverkas av mina personliga egenskaper som t.ex. kön, ålder och framförallt min personlighet och det samspel som uppstår oss emellan. Jag upplevde själv att jag blev tryggare i min roll under intervjun efterhand de ägde rum. Hur vida detta har påverkat respondenterna under intervjuerna på olika sätt, låter jag vara osagt. Trots denna osäkerhet som kan uppstå kring extern reliabilitet, menar Bryman (2011 s, 352) att en replikation är möjlig ur det perspektivet att det kan bidra med utveckling och fördjupning av den första undersökningen.

För att uppnå transparens i min undersökning, har jag noggrant beskrivit och redogjort för min forskningsprocedur i avsnitt 4.5 (Bryman 2011 s, 370, 374).

Min position i förhållande till ämnet är att jag tidigare har läst behandlingsarbete med inriktning kriminalitet, missbruk och social problematik, vilket innebär att jag innan studiens början hade en viss förförståelse för ämnet jag valt att forska kring.

4.5 Bearbetning och analys av data

Jag har under intervjuerna valt att använda mig av en bandspelare, även kallad diktafon, då det enligt Bryman (2011 s, 95, 420) annars är svårt att skriva ner det som sägs ordagrant, och att viktig information kan riskera att gå förlorad. Efter varje intervju har jag sedan transkriberat de inspelade intervjuerna, det vill säga lyssnat av varje inspelad intervju samtidigt som jag har skrivit ner varje intervju ordagrant på datorn. Efter transkriberingen av alla intervjuer, började jag med att läsa igenom intervjuutskriften för att bilda mig en övergripande bild. Därefter läste jag igenom intervjuutskriften noggrant för att sedan börja koda intervjuerna utifrån olika sammanhang och teman. Detta tillvägagångssätt är enligt Bryman (2011 s, 95, 214, 523) ett sätt för att inte riskera att förvränga eller feltolka respondenternas svar, men även för att synliggöra olika mönster och samband i utsagorna (Jönson 2010 s, 56).

Tillvägagångssättet för min kodning bestod av att jag först skrev upp de teman jag valt att analysera kring, vilka var: *presentation/bakgrund, uppväxt, kriminalitet, signifikanta andra/relationer, självbild* och *övrigt*. Jag gav varje tema en färg, och använde sedan färgpennor för att koda min insamlade empiri. Genom detta tillvägagångssätt fick jag en övergripande bild som jag sedan kunde bygga min analys på (Bryman 2011 s, 525-526). När jag hade kodat all empiri och sammanställt det enligt mina valda teman, påbörjade jag analysarbetet genom att koda varje tema för sig. I denna andra kodning, även kallad tematisk analys, delade jag upp varje tema i olika kategorier och sammanställde alla respondenters svar i lättöverskådliga analyscheman. Utifrån dessa analyscheman började jag sedan tolka och analysera empirin vidare genom att använda mig av de teoretiska perspektivens utgångspunkter och centrala begrepp.

4.6 Etiska överväganden

Enligt Bryman (2011 s, 131) finns det etiska principer som är viktiga att man förhåller sig till när man bedriver sin forskning, vilka är *frivillighet, integritet, konfidentialitet* och *anonymitet*.

Inför varje intervju, informerade jag respondenten om själva undersökningen, vilka moment som ingår, vilka ämne jag kommer beröra, att deras medverkan är helt anonym och vad själva syftet med min undersökning var (Bryman 2011 s, 131, 135). Jag informerade även att det var upp till respondenterna själva att välja ifall de ville vara med i min undersökning eller inte (Bryman 2011 s, 132). Vidare informerade jag om att den information som jag får in genom intervjuerna, endast kommer att användas till min aktuella forskning, samt att de inspelade ljudfilerna från intervjun kommer att raderas, men att de transkriberade intervjuutskriften även kan komma att läsas av min handledare på skolan (ibid.).

Det är av ytterst vikt att jag som forskare värnar om respondenternas anonymitet och således ser till att all information som kan kopplas samman till dem skyddas ifrån utomstående, vilket jag även informerade respondenterna om (Bryman 2011 s, 132-133). Jag har i min analysdel valt att använda fiktiva namn på respondenterna och jag har även valt att utelämna specifika platser och annan information som annars skulle kunna medföra att de inte längre förblev anonyma. Dock anser jag inte att detta har påverkat resultatet för min studie.

Eftersom jag har valt att ställa många frågor som rör deras minnen och upplevelser utifrån deras barndom, var det viktigt att informera och förtydliga att de när som helst under intervjun hade rätt att inte svara på mina frågor eller även välja att avbryta sin medverkan. Av de fyra respondenter som ingår i min studie, var det en av dem som upplös mig om att det fanns minnen som han inte ville prata om. Hur vida detta har påverkat min studie är svårt att veta. Men det viktigaste är att min undersökning inte framkallar skada eller men för någon av respondenterna (Bryman 2011 s, 132, 135, 137). Johansson och Öberg (2008 s, 81) tar även upp vikten av att jag som forskare agerar professionellt gentemot respondenterna utifrån min forskning. Det vill säga att jag som forskare inte får gå in och ta en terapeutisk roll under intervjun, vilket jag inte heller upplevde att jag gjorde under intervjutillfällena.

5. Resultat och Analys

Syftet med min studie är att få en djupare förståelse för varför en del människor blir kriminella. Jag kommer i detta kapitel redovisa resultatet av min analys som jag har gjort utifrån min insamlade empiri och de teoretiska ramverk som jag har valt. Jag har valt att till stor del presentera min analys utifrån utvalda citat från intervjudeltagarna, då jag anser att dessa citat på ett bra och tydligt sätt förmedlar deras upplevda erfarenheter kring sin uppväxt (Bryman 2011 s, 529). Uppsatsens resultat presenteras i tre olika teman. Temana är

uppväxtförhållande, kriminalitet samt *självbild*. Jag har valt att presentera resultaten från samtliga intervjuer tillsammans, dels för att få en klarare bild kring likheter och skillnader men även för att hålla ihop mina valda teman. Slutligen kommer jag att göra en sammanställning av min analys utifrån studiens inledande frågeställningar, för att på så vis knyta ihop analysen och få en överskådlig bild.

Viktigt att poängtera är att intervjudeltagarna ombeddes att besvara intervjufrågorna utifrån hur de upplevde sin uppväxt då de gick i låg- och mellanstadiet.

För att hålla deltagarnas identiteter anonyma, har jag ändrat deras namn och även vissa detaljer i deras utsagor som skulle kunna riskera deras anonymitet. Jag har även redigerat vissa citat för att göra de mer begripliga (t.ex. har jag tagit bort upprepningar, vissa ljud och kortat ner), men jag anser att de fortfarande belyser dess poäng. Jag har valt att ha kvar deras talspråk i citaten.

Som tidigare redogjorts i metoddelen, består materialet av intervjuer med fyra personer som tidigare haft en kriminell livsstil, blivit dömda, avtjänat sitt straff och som idag inte längre är kriminella. Alla deltagare är män i åldrarna 40-45.

5.1 Presentation av intervjudeltagarna

Simon – Simon har under 15 år varit medlem i ett organiserat motorcykelgäng. Han lämnade motorcykelgänget och kriminaliteten bakom sig för knappt ett år sedan. Idag är han engagerad i sociala frågor, bland annat som kontakt person.

Erik – Erik har varit fri från kriminalitet i ca 6 år och har dessutom ett långvarigt blandmissbruk bakom sig. Erik uppger inledningsvis att han under sin uppväxt har varit i vissa situationer som har påverkat honom väldigt starkt, vilket han inte vill prata om. Erik arbetar idag aktivt inom KRIS och är även övervakare inom kriminalvården.

David – David har varit fri från kriminalitet i 1 år. Även han har tidigare haft missbruksproblematik.

Anton – Anton har varit aktiv inom vålds- och gängrelaterad kriminalitet. Han lämnade det kriminella livet bakom sig för 10 år sedan. Anton är den enda av intervjudeltagarna som aldrig har använt sig utav droger, och även den enda som började med kriminalitet först då han gick i gymnasiet.

5.2 Uppväxtförhållande

Enligt tidigare forskning spelar uppväxtförhållande en väsentlig roll för hur barn utvecklas. Andersson (2001) menar att det är genom samspelet med olika personer i uppväxtmiljön som barnet utvecklar sina personlighetsdrag och beteendemönster, vilka sen kan ligga till grund för en kriminell utveckling. Föräldrarnas omsorgsförmåga anses vara en central faktor i denna process. Utifrån ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv utgör föräldrarna en viktig roll under uppväxten, då föräldrarna vanligtvis är de första signifikanta andra, vilka barnet utgår ifrån vid uppbyggnaden av sig själv och för att förstå sin omvärld (Trost & Levin 1996 s, 66-67).

Då uppväxtförhållandena kan skilja sig åt och faktorerna kan vara många och individuella, menar Presser (2001) att det är viktigt att man försöker skapa sig ett sammanhang för att förstå hur en person har formats. Själva samspelet mellan människor, hur vi tolkar varandra, är det som är avgörande för hur en människa utvecklas och senare agerar (Lindblom 2011 s, 36).

Familj

Inledningsvis bad jag intervjudeltagarna berätta om sin uppväxt, för att på så vis få en bättre förståelse för hur personerna kan ha formats (Presser 2010). Deltagarna kom alla från olika uppväxtförhållanden med olika familjekonstellationer och typ av bostadsområde. Tre av deltagarna beskriver sin uppväxt under barndomen som bra, fri från kriminalitet- och missbruksproblematik inom familjen.

Hemma hade vi det riktigt bra. Vi hade förmögna föräldrar om man säger så. (Simon)

Jag har haft en bra uppväxt asså så. Har haft väldigt fria tyglar på vad jag får göra och så. (David)

Jag är uppväxt på en av världens mest perfekta platser! (Anton)

Den fjärde deltagaren, Erik, målar upp en bild av sin uppväxt som skiljer sig från utsagorna ovan:

Jag är ju uppväxt i en alkolistfamilj från början. Mina föräldrar drack rätt så bra, så att ehh... Men jag hade, fattig uppväxt, så jag har levt fattigt. (Erik)

Vid jämförelse av de beskrivningar deltagarna gav gällande hur deras relation till de i familjen såg ut, är berättelserna snarlika. Generellt anser de att relationen till sin mamma/styvmamma hade varit bra, även om det stundtals förekom problem. Relationen till sin pappa beskrivs mer problematisk.

Min farsa var aldrig en farsa så som en farsa ska vara till sina barn.
(Erik)

...min far körde lastbil, så det var först i tonåren som han kom, började komma hem och började agera farsa eller far, och då var det ju inte intressant för mig för min del längre liksom. (David)

Jag har aldrig gillat min pappa så. (Simon)

Farsan stack när jag var 3 år, och dog när jag var 10 år så jag hann inte träffa honom igen, tyvärr. (Anton)

Trots att tre av deltagarna beskrev sina uppväxtförhållanden i familjen som bra, förekom det ”uppläxande våld”, både fysisk och psykisk, hos två av dessa intervjudeltagare varav det psykiska våldet upplevdes värre än det fysiska.

Vi hade aldrig något övervåld som gjorde att jag mådde dåligt i hemmet. Gjorde man fel fick man sig en lusing sen var det bra där. Jag är inte uppväxt med rädsla eller så, jag är uppväxt med respekt.
(Anton)

Simon - Jag fick mycket stryk. Men det var bara att ta emot och sen gå och lägga sig. Det var värre att få höra fula ord, förnedrande ord, än att få stryk. För stryk kunde gå över, men att höra något fult eller

förnedrande gick in i min hjärna och så ältade jag länge innan det släppte. Det var mer tortyr. (Simon)

En av intervjudeltagarna beskrev sin uppväxt som *dålig* då båda hans föräldrar hade missbruksproblematik och att det förekom våld mellan föräldrarna, vilket han bevittnade. Trots att tre av deltagarna ansåg sig haft en bra uppväxt, nämner de att de kände sig annorlunda på något vis. Att de inte riktigt passade in i familjen.

Det saknades någonting hos mig, jag kände att jag inte var som alla de andra. (Simon)

Denna upplevelse kan förstås genom det symbolisk interaktionistiska perspektivet genom att deltagarnas tolkningar av hur man ska vara, utifrån samspelet med familjen, inte stämde överens på hur de var. Utifrån teorin om sociala band, kan deras upplevelse om att de var annorlunda, även förstås genom att de saknade en stark anknytning till sina föräldrar, vilket kan ha lett till att de inte delade de åtaganden som ansågs viktiga inom familjen (Sarnecki 2009 s, 242-243).

Trygghet

En signifikant annan behöver inte enbart utgöras av en förälder. Det kan likväl vara en annan person som finns i barnets närhet och som barnet upplever som betydelsefull (Trost & Levin s, 66). Två av deltagarna beskriver relationen till sin mormor och morfar som en form av trygghet under uppväxten. Bara en av deltagarna nämner att relationen till sin mamma var en trygghet, och två av dem nämner relationen till en styvförälder som en form av trygghet. En av deltagarna nämnde även att vetskapen av att han kunde prestera (i kriminella situationer) gav honom en känsla av trygghet:

Jag har alltid känt en trygghet hemma, eller med min mor, jag har kunnat prata med henne om det mesta. (David)

Mamma jobbade alltid, så jag bodde mest hos mormor och morfar. (Anton)

Avsaknaden av trygghet var desto tydligare i deltagarnas berättelser:

Det var svårt att få uppmärksamhet, han hade aldrig tid liksom.
Alltid jag som ska rå om mig, så jag tröttnar ju tillslut va. (David)

Jag har aldrig haft någonstans jag kan känna mig trygg. Jag kommer ihåg att jag berättade saker för min morsa som jag pratade med henne om. Och sen när hon blev berusad av alkohol så berättade hon allting till min farsa va. Så jag tappade tilliten till mina föräldrar. Så jag berättade aldrig något istället. Va fan ska jag tala om när dom inte höll det för sig själv? Det funkar liksom inte så, så jag höll truten istället. (Erik)

Det var det som gjorde också att jag tydde mig till äldre sen och sökte den tilliten. Nån som, jag sökte den där pappa rollen som jag inte hade under min barndom, så du vet. För jag fick aldrig den där pappan som jag kunde, ehh... gå och berätta till honom vad som hade hänt och han kunde ge mig goda råd eller stötta mig eller ja, någonting som pappa-barn relation. Då blev det den relationen till äldre. Jag hamnade i famnen på dom i princip, jag tog dem som en pappa liksom. Och jag blev utnyttjad flera gånger. (Simon)

Simon beskriver vidare vilken betydelse sökandet av en fadersgestalt medförde, efter att ständigt bli besviken:

Ja, man får ta en ny chansning, och kanske man hittar en ny pappa, nån som bryr sig så du vet. Man lär sig aldrig som människa du vet. Den drivkraften är så stark, att hitta den pappan du vet, så man skiter i att man går i den fällan innan och blivit besviken och så. Man är mer försiktig såklart, men man går in i samma grej igen.
(Simon)

Gemensamt för deltagarna var att den trygghet och tillit de kände under uppväxten, kom som nämnts ovan främst inte från hemmet. Istället upplevde de att tryggheten till största del kom från kompisar:

Jag var med dem som var likasinnade, jag hade jättekul med dem.
Så kul hade jag inte hemma, för dom förstod inte mig, de
behandlade mig som att jag inte räcker till, jag är lite annorlunda,
man vill inte vara annorlunda någonstans. (Simon)

Simon utvecklar sitt svar:

För ska man sätta någon i ett fack så måste man jobba med den
personen också. Då vet man att ”Ok, nu satte du mig i ett fack, vad
händer sen? Du kan inte bara lämna mig här och gå! Nu har du
stämplat mig för någonting där jag inte vill vara liksom.” Och finns
det inte någon hjälp så... ”Nu vill ni inte ha mig där, jag duger inte
till riktigt. Men jag vet vart jag duger någonstans, så jag ska gå
dit!” Det är cirkeln liksom. (Simon)

Enligt Bergström (2004 s, 64) är trygghet en viktig faktor i barns uppväxt, vilket även
framkommer under mina intervjuer, då deras upplevelse av avsaknad av just trygghet lett dem
till att söka den på andra håll, vilket jag tolkar kan ha lett dem in i det kriminella. Avsaknaden
av en betydelsefull fadersgestalt, skulle kunna förklara sökandet av betydelsefulla personer i
kriminella kretsar, vilket medför att det är dessa personers normer och värderingar deltagarna
tagit efter (Trost & Levin 1996 s, 66).

Skola

Skolan har även den en stor betydelse för hur barn utvecklas. Omständigheter som anses vara
betydelsefulla, är hur vida barnet känner gemenskap och även hur deras prestationsförmåga
ser ut (Andersson 2001; Sarnecki 2009 s, 242-243).

När vi under intervjun kommer in på ämnet skola, berättar samtliga intervjudeltagare att de
skötte sin skolgång under uppväxten, även om de flesta ansåg sig ha svårt att hänga med i
undervisningen. Relationen till lärare skiljer sig åt mellan deltagarna:

Asså lärarna på den tiden, de hade ju inget program om hur man
upptäcker mobbing mot andra va, så jag fick aldrig någon hjälp av
lärarna. (Erik)

Jag blev väl behandlad av lärarna. Vissa lärare var ju bättre, vissa sämre. (David)

Jag blev illa behandlad av lärarna, det blev jag. De hade ingen förståelse för att jag behövde särskilda behov. Men jag hade en skyldighet att komma till skolan varje dag. Och jag tog mig till skolan var dag. (Simon)

Det fanns ingen relation till lärarna de första två åren. Det var som ett grått skynke. (Anton)

När vi är inne på ämnet skola, var det två av deltagarna som lyfte fram att de många gånger hjälpte och skyddade andra elever:

Jag var väldigt strikt med det där med mobbing, för jag hatar sånt. Så jag försvarade många. De flesta bråk jag hamnade i var på grund av andra. Jag kunde inte se någon som mobbade någon annan, jag la mig i direkt. Jag ville skydda till varje pris. (Simon)

Jag blev påhoppad. Istället för att bryta ihop så började jag träna, sen vaknade väll djävulen i bakgrunden och istället för att bli mobbad så, så fort det var någon som tyckte de skulle ha roligt och hoppa på så slog jag tillbaka och gjorde det 20 gånger värre än vad de hade kunnat tänka sig. Om mobbarna skulle ge sig på någon annan. Fick jag en anledning att ge mig på dem igen. Jag vart lite av en, jag hjälpte de som blev utsatta. Det kändes jättebra. Utan tvekan. (Anton)

Gemensamt för tre av deltagarna är att de inte hade några betydelsefulla vänskapsrelationer i skolan till sina klasskamrater. De förklarar det med att de inte passade in, att de inte riktigt var som alla andra.

Jag hade någon tomhetskänsla inom mig, jag var inte utstött eller så, men jag var annorlunda. (David)

Det är bara en av deltagarna som uppger att han var vän och umgicks med alla i sin klass.

Vi var ju inte så många där, så fritiden var med de man gick i skolan med. Det var nog en ganska bra relation, man var aldrig ensam, aldrig utstött. Kivades vi och bråkade någon dag så var det bra dagen efter. (Anton)

På frågan vad de brukade göra på fritiden, gick berättelserna isär. Två av berättelserna står dock ut från de andra och visar på ytterligheter:

Vi spelade fotboll, brännboll, var ute och grillade, ute och fiskade, kan inte säga mer än att jag nog är uppväxt på en av världens mest perfekta platser. (Anton)

Vi lärde oss tidigt, att överleva var viktigare än att leka. Man försörjde sig själv fast man var barn. De brotten vi begick det var inte i vårt område, vi skämdes väldigt för att göra något hemma i trakterna. Begick vi brott var det utanför, så var det, den lagen... den oskrivna lagen att här ska man inte begå, här ska man komma hem och vila upp sig. (Simon)

Ytterligheterna i utsagorna ovan, kan förstås genom sociala bandteorin, då Anton tycks ha starka band med samhället, vilket Simon inte tycks ha (Sarnecki 2009 s, 242-243). Att Anton har starka band med samhället under uppväxten kan vara en orsak till att han inte började med kriminalitet under denna period, utan först i gymnasieålder. Simon som inte tycks ha starka band med samhället, började däremot tidigt i uppväxten med kriminalitet. Intressant i Simons utsaga är att han till viss del förhåller sig till de normer och värderingar som är accepterade i det etablerade samhället, genom att bry sig om vad de skulle tycka, trots att min tolkning är att han inte upplevde sig som en del av det etablerade samhället.

5.3 Kriminalitet

Enligt Goselin (2008) är det vanligt att människor som har haft en kriminell livsstil, har börjat med kriminalitet redan i låg ålder, vilket stämmer väl in på tre av deltagarna då berättar att de började med kriminalitet redan på lågstadiet. Främst handlade det om snatteri och mindre stölder. På frågan vad det var som drev dem, blev det vanligaste svaret själva spänningen och de adrenalinkickar som det förde med sig. Känslan av att klara av någonting utan att åka fast, även om pengar också var ett återkommande motiv. Den gemensamma och viktigaste anledningen som deltagarna angav varit utlösande för dem, handlade om att de på olika sätt känt sig annorlunda. De upplevde att de inte kunde leva upp till de normer som fanns både inom den egna familjen, i skolan eller i samhället. Det var flera av deltagarna som nämnde att de hade någon form av diagnos, men det var bara en av deltagarna som uppgav att det låg till grund till sin kriminella utveckling, även om han var noga med att betona att man inte kan skylla kriminella handlingar på diagnoser:

Man känner sig mindre värdig på ett sätt och då vill man kompensera det på ett annat sätt och då genom att bli större kriminell liksom och komma upp till de nivåerna som alla andra är på, fast på ett kriminellt sätt liksom. (Simon)

Vidare berättar Simon om ett tillfälle som påverkade honom starkt:

Jag kommer ihåg när jag var rätt så liten, jag fick klättra upp till första våningen, gick igenom ett sovrums, tog en plånbok från en byxa som hängde i sovrums, folk var hemma alltså. Och jag kom ut med plånboken, det var... Jag kände mig som uppe i himlen! Jag snodde någon annans plånbok liksom! Jag var barn själv! Men just att jag planerade det själv, och genomförde det och kom undan liksom. Där började jag känna att liksom, det där var jättekul! Det där var någonting som ingen annan vågade göra, det gjorde jag! (Simon)

Anton var den deltagare som inte började med kriminalitet i tidig ålder, utan först i gymnasieålder. På frågan vad han trodde hade påverkat hans kriminella utveckling starkt svarade han:

Jag tror mycket ligger till grund att jag var en mobbare av mobbarna. Att jag skulle vara lite av en hjälte hela tiden. Sen spårade det ur och gick in i gängrelaterade situationer. Så folk insåg ganska snabbt att de kunde utnyttja mig på många dåliga sätt i dagens läge. Man använde mig som en murbräcka ganska mycket.

(Anton)

Grunden i teorin om sociala band är att en person som har starka band till det etablerade samhället begår inte handlingar som strider mot dess regler, normer och värderingar. Detta kan vara en förklaring till varför tre av deltagarna började med kriminellt beteende redan i låg ålder, eftersom de upplevde att de stod utanför det etablerade samhället (Sarnecki 2009 s, 242-243). Teorin kan även förklara varför Anton började med kriminalitet i relativt hög ålder, jämfört med de andra deltagarna, då min tolkning är att han under uppväxten upplevde att han hade en tillhörighet till det etablerade samhället (ibid.). Beteendena kan även förstås genom symbolisk interaktionism, då jag tolkar att deltagarna lagt större vikt vid de normer och värderingar som varit aktuella i kriminella kretsar, jämfört med de normer och värderingar som var aktuella i det etablerade samhället (Angelöw & Jonsson 1990 s, 22).

5.4 Självbild

Både Bergström (2004 s, 65) och Liem & Richardson (2014) anser att ett barns självbild under uppväxten spelar en väsentlig roll för barnets utveckling, då det är utifrån självbilden som barnet väljer hur den ska agera och hantera i olika situationer (Schroeder, Giordao & Cerkevich 2010). Enligt Meads tankesätt byggs en persons självbild upp genom de tolkningar personen gör utifrån de samspel personen har med omgivningen. En viktig aspekt är att inom symbolisk interaktionism pratar man inte om en fast personlighet, utan man pratar istället om att personligheten kan ses som en process, en process som ständigt utvecklas genom interaktion mellan människor (Trost & Levin 1996 s, 104). Presser (2010) menar att vi kan lättare förstå varför en person har levt ett kriminellt liv, ifall vi kan förstå hur personens självbild har byggts upp.

När jag inledningsvis bad deltagarna beskriva sin personlighet under uppväxten, var beskrivningarna ganska snarlika. De flesta beskrev sig som clown, någon som gärna ville få sin omgivning att skratta, men menade samtidigt att de hade varit blyga. Något som var återkommande under hela intervjun, var att de även här beskrev sig som annorlunda. Bara en av deltagarna, Anton, beskrev sin personlighet som sprallig, någon som ville synas och höras och som inte var det minsta blyg. Vanligt förekommande när de berättar om sig själva, var att de under uppväxten agerade mycket utifrån känslor, vilket enligt Thunman & Persson (2011 s, 57) hänger ihop med självbilden.

En av deltagarna beskriver sig som väldigt snäll och hjälpsam, men menar att det ledde till problem då han många gånger blev sviken, vilket i sin tur ledde till att han blev utåtagerande. På frågan hur de tror att andra i deras omgivning skulle ha beskrivit deras personlighet blev svaren: ociviliserad, bra vän och någon som alltid ställde upp. Att andra uppfattade dem som snälla och någon som alltid ställde upp, var enligt deltagarna inte alltid bra, då det ofta ledde till att de blev utnyttjade. Dels utnyttjades de genom att de fick begå handlingar (ibland kriminella handlingar) som gynnade andra mer än de själva, men de upplevde sig även utnyttjade då de trots att de begick handlingarna inte blev accepterade av de som bett dem begå handlingarna.

Självkänsla

När jag kom in på hur deras självkänsla hade varit, var det en enhetlig bild från tre av deltagarna. Självkänslan hade inte varit bra. En av deltagarna utvecklade sitt svar angående självkänsla på ett sätt som beskriver en längtan av att både trivas med sig själv och att passa in och vara en del av samhället.

Man är inte som alla andra. Det kommer upp såna som, man bara liksom, tyckte om sig själv, och beundrade liksom. Varför kan inte jag vara som alla andra liksom? Men samtidigt hade jag jättekul och var stolt över mig själv. Men någonstans vill man smälta in i allmänheten också, vara en del av... samtidigt som man stod utanför. Också tänker man att ok, nu står jag utanför, nu ska jag visa allt och alla, så fort det dyker upp nånting så måste jag visa mina bästa sidor, att jag kan. Har jag bestämt mig för att komma till

månen, tar jag ett flygplan och kör på så långt jag kan komma. Jag behöver inte komma till månen, jag måste visa att jag körde på så länge jag kunde. (Simon)

Självförtroende

Det var bara Anton som svarade att hans självkänsla hade varit bra, att han hade trivts med sig själv. När jag frågade ifall hans självförtroende hade varit lika bra, svarade Anton entusiastiskt:

Jajamän! Jag var störst bäst och vackrast och jag kunde allt! Ingen kunde lära mig något, jag kunde allt! Sen om det var bra eller dåligt var en annan sak. (Anton)

När de övriga deltagarna berättade om hur deras självförtroende hade sett ut, delade de upp självförtroendet i två delar, som att de levde ett dubbelliv. De beskriver ett självförtroende som är starkt vad gäller det kriminella livet, men desto sämre vad gäller att passa in i allmänhetens normer och hur man beter sig i sociala sammanhang:

Jag fungerade bäst i problem, då kom alla mina förmågor fram.
(Simon)

Jag har aldrig varit bra på någonting, jag var annorlunda. (David)

5.5 Sammanfattning

Som jag nämnde i inledningen av analysen, så berörs frågeställningar under olika avsnitt i analysen. Jag kommer här göra en kort sammanfattning av materialet.

- Vilka faktorer gjorde att de f.d. kriminella startade med en kriminell livsstil, enligt deras berättelser?

Enligt berättelserna är det främst upplevelsen av att vara annorlunda som varit den bakomliggande faktorn till att de började med kriminalitet. Under intervjuerna framkom det att de hade en önskan om att känna sig accepterade, vilket de upplevde att de inte var inom vare sig familjen, skolan eller av det etablerade samhället. Istället upplevde de en acceptans

och tillhörighet inom kriminella kretsar, vilket ledde till en kriminell utveckling som slutligen resulterade i en kriminell livsstil.

- Hur berättar männen om ”signifikanta andras” betydelse för dem som barn i hemmet, skolan och på fritiden?

Även om en del av intervjudeltagarna berättar att de har haft en någorlunda bra kontakt med sin mamma under uppväxten, framkommer det i samtliga intervjuer att avsaknaden av en bra relation med sin pappa har haft en negativ inverkan för intervjudeltagarna under uppväxten. Överlag framkommer det i intervjudeltagarnas berättelser att relationen till lärare och klasskamrater inte har haft en positiv inverkan under deras uppväxt.

- Hur såg deras självbild ut under uppväxten, och på vilket sätt berättar de om dessa?

En persons självbild grundar sig på både en persons självkänsla och självförtroende. Tre av intervjudeltagarna ger en tydlig beskrivning av att deras självkänsla var dålig under uppväxten. Vad gäller självförtroendet, delade intervjudeltagarna upp det i två delar. Gemensamt var att de beskriver sitt självförtroende som starkt gällande kriminella handlingar, men att det var svagt i förhållande till skolprestationer. En av intervjudeltagarna berättelse stod ut från de andra. Han berättar om både en självkänsla och ett självförtroende som var starkt under uppväxten. Förutom den intervjudeltagare som beskriver sin självbild som bra, så beskriver de övriga intervjudeltagarna sina självbilder på ett sorgset sätt. Det framgick tydligt i deras berättelser att de under uppväxten ständigt längtade och strävade efter att åstadkomma en bättre självbild.

- Hur berättar de f.d. kriminella om sin uppväxt?

Intervjudeltagarnas berättelser om sin uppväxt går isär, skillnaderna i deras uppväxtförhållande är stora. De kommer alla från olika uppväxtförhållande och med olika familjekonstellationer. Gemensamt i alla berättelser är dock att de under uppväxten kände sig annorlunda, att det saknades någonting inom dem och en avsaknad av trygghet. I tre av intervjudeltagarnas berättelser var upplevelsen av att stå utanför det etablerade samhället tydligt. Anmärkningsvärt är att tre av intervjudeltagarna inledningsvis beskrev sin uppväxt som bra. Endast en av deltagarna beskrev sin uppväxt och sitt uppväxtförhållande som direkt dålig. Då min studie har en kvalitativ inriktning med ett underlag på endast fyra personer, går detta resultat inte att generalisera på en större population, vilket inte heller har varit mitt syfte.

6. Slutdiskussion

I detta kapitel diskuterar jag det resultat jag presenterat i kapitlet Resultat och Analys. Då syftet med uppsatsen var att få en fördjupad förståelse kring f.d. kriminellas berättelser om sin uppväxt, anser jag att kvalitativa intervjuer var en bra metod. Genom att anta de teoretiska perspektiv som legat till grund för uppsatsen, har intervjuerna gett en djupare förståelse kring hur respondenternas upplevelse från sin uppväxt har kommit att påverka dem i deras val, val som har lett dem in i kriminalitet (Presser 2010; Schuhmann 2015).

När jag började arbetet med min studie, hade jag en föreställning om att intervjudeltagarnas uppväxtförhållande skulle visa sig haft en väsentlig roll för deras kriminella utveckling. Denna föreställning har jag bildat mig då jag tidigare har läst forskning som belyser olika riskfaktorer i uppväxtmiljön vilket anses öka risken för en kriminell utveckling. Exempelvis bristande ekonomiska resurser i hemmet, kriminalitet- och missbruksproblematik hos föräldrar. Min studie visade däremot att så inte var fallet. De fyra som deltog i min studie kom alla från väldigt olika uppväxtförhållanden och bara en av respondenterna beskrev sin uppväxt enligt faktorerna ovan. De övriga respondenterna uttryckte dessutom att deras uppväxt varit bra. Vad var det då för faktorer som påverkade deras kriminella utveckling? Jag fick utifrån min studie inte några svar på den frågan som kan generaliseras, vilket inte heller var min poäng med studien.

Det jag däremot kunde se utifrån min studie, var bland annat att känslan av att uppleva sig som annorlunda, avsaknad av en stabil trygghet och framförallt en dålig självbild tycks vara genomgående i berättelserna (Bergström 2004 s, 162). Anmärkningsvärt var att för en av respondenterna stämde ovanstående resonemang, angående självbild, inte riktigt in. Antons berättelse var den som skiljde sig mest från de övriga. Han berättar om en uppväxt som varit närmast idyllisk, att han upplevde en stark tillhörighet och gemenskap till det etablerade samhället och med en självbild som varit väldigt stark. Den stora skillnaden vad gäller Antons kriminella utveckling är att den började först då han gick i gymnasiet, jämfört med de andra som började redan i låg- och mellanstadiet. Dock berättade Anton att hans självbild förbättrades ytterligare då han började med kriminalitet, vilket bidrar till min föreställning om att en persons självbild spelar en stor roll i den kriminella utvecklingen. Denna föreställning grundar jag även utifrån de andra deltagarnas berättelser, då jag tolkar att berättelserna genomsyras av en önskan och en drivkraft av att bli accepterade av omgivningen, känna sig

värdefull, att kunna växa som människa, skapa sig en identitet och utifrån det få en bättre självbild.

Även om resultatet tyder på att självbilden har en stor betydelse för en kriminell utveckling, fanns det andra gemensamma faktorer i berättelserna som kan tänkas ha varit av vikt och som är värda att ta upp för diskussion. En gemensam faktor som berörs i alla berättelser, är att relationen till deras pappor har varit problematisk. Då problematiken har sett olika ut dem emellan, är det enda gemensamma att de inte har haft en betydelsefull relation till sin pappa. Sökandet efter en betydelsefull fadersgestalt skulle kunna vara ännu en betydelsefull faktor, då jag utifrån min studie tolkar att respondenterna under uppväxten sökt och delvis funnit denna fadersgestalt, fast inom kriminella kretsar. Då dessa nya fadersgestalter blir betydelsefulla för respondenterna, är det inte svårt att anta att deras normer och värderingar påverkade respondenterna mer än de som är accepterade och gällande i det etablerade samhället.

Något som jag fann intressant utifrån berättelserna, var att de två respondenter som enligt min förståelse utfört väldigt grov våldskriminalitet, själva kände stark avsky mot andras våldshandlingar då de riktade sig till utsatta personer (t.ex. mobbing). Denna känsla ledde till att de tog på sig uppgiften att skydda personer som var utsatta. Kan även detta handlande vara ett tecken på att de agerade utifrån en strävan att förbättra sin självbild? Utifrån Blumers centrala antagande om en människas utveckling, skulle detta fenomen kunna förklaras genom att de tolkningar som respondenterna gjorde i interaktionen, här tacksamhet från de utsatta då de blev hjälpta, medförde en positiv känsla hos och om sig själva (Angelöw & Jonsson 1990 s, 20-21).

Pressers (2010) resonemang kring hur personer som lämnat det kriminella livet bakom sig har en mer förlåtande inställning till sin historia, finner jag stämmer väl in enligt min tolkning av hur respondenterna berättar sina historier. Trots att respondenterna berättar hur enskilda personer (bland annat lärare och föräldrar) har behandlat dem illa på olika sätt, använder respondenterna inga hårda ord angående personerna i sina berättelser. Genomgående använder de sig av en mer förlåtande inställning till personerna. Presser (2010) förklarar detta beteende genom att respondenterna idag har en bättre självbild och inte längre behöver hävda sig mot dessa personer, vilket även stämmer in hos mina respondenter.

Jag har under arbetets gång kommit fram till samma övergripande slutsats som tidigare forskning visat, det vill säga att det inte finns något enkelt sätt att förstå varför en del människor utvecklar en kriminell livsstil (Andersson 2001). Jag anser även att min studie har visat på samma resultat som både Bergström (2004 s, 155-156) och Schroeder, Giordao och Cerkovich (2010) forskning har visat, att känslor som grundas och utvecklas under uppväxten spelar en väsentlig roll för personens utveckling.

En intressant riktning att forska vidare på utifrån denna studie, skulle vara att undersöka hur kvinnor som tidigare levt en kriminell livsstil berättar om sin uppväxt. Det vore intressant att veta ifall deras berättelser liknar de männen har berättat.

Referenslista

Andersson, Tommy (2001) *Kriminell utveckling tidiga riskfaktorer och förebyggande insatser*. Tillgänglig: <https://www.bra.se/bra/publikationer/arkiv/publikationer/2001-05-08-kriminell-utveckling.html> (Hämtad:15-03-18)

Angelöw, Bosse & Thom Jonsson (1990) *Introduktion till socialpsykologi*. Studentlitteratur, Lund

Bergström, Gunnar (2004) *Kriminalitet som livsstil*. Mareld

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber, Malmö

Goselin, Anna (2008) When kids go bad. *New Scientist*, 198 (2651): 38-41

Johansson, Anna & Peter Öberg (2008) Biografi- och livsberättelseforskning. I Meeuwisse, Anna, Hans Swärd, Rosmari Eliasson-Lappalainen & Katarina Jacobsson (red.): *Forskningsmetodik för socialvetare*. Natur och Kultur

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning & socialt arbete*. Liber, Malmö

Liem, Marieke & Richardson, Nicholas J (2014) The role of transformation narratives in desistance among released lifers. *Criminal Justice & Behavior*, 41 (6): 692-712

Lindblom, Jonas (2011) Det socialpsykologiska perspektivet. I Lindblom, Jonas & Jonas Stier (red.) *Det socialpsykologiska perspektivet*. Studentlitteratur AB, Lund

Lundström, Sebastian & Ralf Kuja-Halkola (2013:267) *Sammanfattningsrapport: Orsaker till Kriminalitet*. Tillgänglig: https://www.kriminalvarden.se/om-kriminalvarden/publikationer/forskningsrapporter/orsaker-till-kriminalitet? t_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCf%3d%3d& t_q=sammanfattningsrapport+ & t_tags=language%3asv%2csiteid%3a7b577910-dea8-4b49-834e-

[16325bc00e2e& t_ip=46.195.31.222& t_hit.id=Kriminalvarden_Mvc_Models_Pages_PublicationPage/_d51aaf15-1dfd-4ec1-ac78-ad50548dceab_sv& t_hit.pos=3](#) (Hämtad: 2015-03-18)

Presser, Lois (2010) Collecting and Analyzing the Stories of Offenders. *Academy of Criminal Justice Sciences*, 21 (4): 431-446

Sarnecki, Jerzy (2009) *Introduktion till kriminologi*. Studentlitteratur AB, Lund

Schroeder, Ryan D., Peggy C. Giordano, Stephen A. Cernkovich (2010) Adult child-parent bonds and life course criminality. *Journal of Criminal Justice*, 38 (4): 526-571

Schuhmann, Carmen (2015) Stories of crime, stories of suffering: A narrative perspective on ethical issues in criminal justice counselling. *European Journal of Psychotherapy & Counselling*, 17 (1): 21-38

Thunman Elin & Marcus Persson (2011) George Herbert Mead och motståndet. I Lindblom, Jonas & Jonas Stier (red.) *Det socialpsykologiska perspektivet*. Studentlitteratur AB, Lund

Trost, Jan & Irene Levin (1996) *Att förstå vardagen – med ett symboliskt interaktionistiskt perspektiv*. Studentlitteratur, Lund

Bilaga 1 – Informationsbrev

Hej!

Mitt namn är Annika Nordqvist, och jag läser nu min sjätte termin på socionomprogrammet vid Lunds Universitet på Campus i Helsingborg. Jag ska nu skriva mitt examensarbete (c-uppsats), och skulle uppskatta väldigt mycket ifall ni vill vara en del av den.

Ämnet jag tänker skriva om, är hur personer som tidigare har levt ett kriminellt liv, idag tänker tillbaka på sin uppväxt. Syftet med min studie är att lyfta fram personers egna berättelser, erfarenheter och tankar. Min förhoppning är att utifrån era berättelser få en fördjupad kunskap om hur man skulle kunna hjälpa barn och unga idag.

Jag har i intervjuerna tänkt använda mig av en intervjuguide där jag har valt ut några teman som jag är intresserad av att höra mer om, men annars är det en intervjuform som ger er en större frihet att berätta om det ni vill. Jag vill även informera om att det står er fritt att välja att inte svara på någon fråga och att ni även när som helst under intervjun har rätt att avbryta er medverkan.

Jag önskar att få spela in intervjuerna, och kommer direkt efter varje intervju att skriva ner intervjuerna och kommer sedan radera varje inspelning. Att ni och er medverkan förblir anonym, är viktigt för mig. Därför kommer jag ändra era namn, namn på ort och ni har även själva möjligheten att tala om ifall det är något speciellt ni vill att jag ändrar i era berättelser för att det ska bli mer anonymt.

Endast jag och min handledare kommer att ha tillgång till de nedskrivna intervjuerna och de kommer att förstöras när mitt examensarbete är färdigställt och godkänt.

Intervjuerna kommer äga rum där ni önskar bli intervjuade, och jag tänker mig att intervjuerna kommer att ta cirka 45 minuter, men vore tacksam ifall ni har möjlighet att avsätta 1 timme per intervju.

Jag önskar att få intervju ca 4-5 personer, och ifall några av er inom er organisation skulle kunna tänka er att ställa upp vore jag väldigt tacksam!

Ifall ni har några frågor eller önskar kontakta mig, är ni varmt välkomna att höra av er!
Med vänlig hälsning,

Annika Nordqvist
mailadress
070-000 00 00

Ansvarig handledare: Anna Rypi
mailadress
070-000 00 00

Bilaga 2 – Intervjuguide

Vill du berätta lite om din bakgrund?

Hur skulle du beskriva din uppväxt? (låg- och mellanstadiet)

- Bostadsområde *hus/lgh, området i sig, kriminalitet*
- Fritid *intressen, idrott*
- Kamrater *många/få, aktiviteter/lekar, relationer, regelbrytande/bus*
- Skola *tyckte du om skolan? Bråk/våld, relationer till lärare och andra elever*
- Familj *familjekonstellationer, relationer inom familjen, förekom det våld, missbruk eller kriminalitet?*

Hur skulle du beskriva dig själv i den åldern?

- Personlighet
- Självkänsla *Hur vi tänker om oss själva*
- Självförtroende *Att man är medveten om att man är duktig på att prestera i vissa situationer*
- Trygghet *ex. förälder, släkting, annan vuxen*

Hur tror du andra skulle ha beskrivit dig i den åldern?

Fanns det under denna period några starka händelser eller erfarenheter som du tror kan ha påverkat att du så småningom hamnade i kriminalitet (eller som hjälpte dig från att hamna värre)?

Finns det något som du vill tillägga?